

CSU

ทุกกลุ่มสาระ • ทุกวิชา • ทุกชั้นปี

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คำอธิบายรายวิชา

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รายวิชาพื้นฐาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เวลา 80 ชั่วโมง/ปี

ศึกษา วิเคราะห์ อธิบาย เรื่องความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย ประวัติศาสตร์ของศาสนา พระไตรปิฎก ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก และศาสนิกชนตัวอย่าง แสดงความเคารพพระรัตนตรัย เห็นคุณค่าของการสวดมนต์แผ่เมตตา พัฒนาจิต และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน ศาสนบุคคล ประเพณีวัฒนธรรม พฤติกรรมในการดำเนินชีวิตของตนเองและผู้อื่น วันหยุดราชการ บุคคลสำคัญในท้องถิ่น บทบาทหน้าที่ของสมาชิกของชุมชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการประชาธิปไตย ความแตกต่างของกระบวนการตัดสินใจ การเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชน จำแนกความต้องการและความจำเป็นในการใช้สินค้าและบริการ วิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง อธิบายทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมีผลต่อการผลิตและการบริโภค สินค้าและบริการที่รัฐจัดทำให้ ภาษี ที่ตั้งและลักษณะทางกายภาพ ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพและวัฒนธรรมชุมชน แผนผัง แผนที่ และภาพถ่าย เปรียบเทียบสภาพแวดล้อมของชุมชนในอดีตและปัจจุบัน สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต ลักษณะของเมืองและชนบท มลพิษที่เกิดจากมนุษย์ มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม และผลกระทบของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อมนุษย์

โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการทางภูมิศาสตร์ รวมถึงการฝึกกระบวนการเรียนรู้และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะตามหลักสูตร สามารถสื่อสารด้วยวิธีที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้ทักษะการคิดเพื่อการดำเนินชีวิตของตนเองในสังคม สามารถเรียนรู้ ปรับตัว และสร้างความสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่มีความหลากหลาย สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างถูกต้อง สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงสามารถปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงผลกระทบและประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
มฐ. ส 1.1	ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3, ป.3/4, ป.3/6, ป.3/7	ป.3/5
มฐ. ส 1.2	ป.3/1, ป.3/3	ป.3/2
มฐ. ส 2.1	ป.3/2, ป.3/3, ป.3/4	ป.3/1
มฐ. ส 2.2	ป.3/1, ป.3/2	ป.3/3
มฐ. ส 3.1	ป.3/1, ป.3/3	ป.3/2
มฐ. ส 3.2	ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3	-
มฐ. ส 5.1	ป.3/1	ป.3/2
มฐ. ส 5.2	ป.3/1, ป.3/2, ป.3/3, ป.3/4, ป.3/5	ป.3/6
	24 ตัวชี้วัด	7 ตัวชี้วัด

รวม 31 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษาฯ ป.3

 เวลา 80 ชั่วโมง

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ศาสนานำรู้	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.3/1 อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือในฐานะที่เป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทย</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.3/2 สรุปพุทธประวัติตั้งแต่การบำเพ็ญเพียรจนถึงปรินิพพานหรือประวัติของศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.3/3 ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวกชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.3/4 บอกความหมาย ความสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p>	<p>พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรมอันเกิดจากความศรัทธา การศึกษาพุทธประวัติ และ ย่อมทำให้ได้คุณธรรมอันเป็นแบบอย่างไปประยุกต์ปฏิบัติ การแสดงความเคารพพระรัตนตรัยและการปฏิบัติตนตามหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนา ย่อมทำให้การดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้อง ศาสนิกชนทุกคนพึงปฏิบัติตนต่อศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลของศาสนาอื่นอย่างเหมาะสม การศึกษาประวัติสาวก ชาดก และศาสนิกชนตัวอย่างทำ ให้ได้ข้อคิดและคติธรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดี สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ พุทธศาสนิกชนทุกคนพึงปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวก ศาสนสถาน</p>	20

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>มฐ. ส 1.1 ป.3/6 เห็นคุณค่าและสวดมนต์แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนาหรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.3/7 บอกชื่อ ความสำคัญ และปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมต่อศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และศาสนบุคคลของศาสนาอื่น ๆ</p> <p>มฐ. ส 1.2 ป.3/1 ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวก ศาสนสถาน ศาสนวัตถุของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดได้ถูกต้อง</p> <p>มฐ. ส 1.2 ป.3/3 แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือแสดงตนเป็นศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 1.1 ป.3/5 แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติตามหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาหรือ</p>		<p>ศาสนวัตถุของศาสนา ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม วันสำคัญทางศาสนา และแสดงตนเป็นพุทธมามกะ การสวดมนต์แผ่เมตตา การมีสติเป็นพื้นฐานของสมาธิ</p>	

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>หลักสูตรของศาสนาที่ ตนนับถือตามที่กำหนด</p> <p>มฐ. ส 1.2 ป.3/2 เห็นคุณค่าและปฏิบัติตน ในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง</p>			
<p>หน่วย การเรียนรู้ที่ 2 พลเมืองดี ของชาติ</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>มฐ. ส 2.1 ป.3/2 บอกพฤติกรรมการ ดำเนินชีวิตของตนเอง และผู้อื่นที่อยู่ในกระแส วัฒนธรรมที่หลากหลาย</p> <p>มฐ. ส 2.1 ป.3/3 อธิบายความสำคัญของ วันหยุดราชการที่สำคัญ</p> <p>มฐ. ส 2.1 ป.3/4 บอกวิธีการและ ประโยชน์การทำงาน เพื่อช่วยเหลือตนเองและ ครอบครัว</p> <p>มฐ. ส 2.2 ป.3/1 ระบุบทบาทหน้าที่ของ สมาชิกของชุมชนในการ มีส่วนร่วมในกิจกรรม ต่าง ๆ ตามกระบวนการ ประชาธิปไตย</p> <p>มฐ. ส 2.2 ป.3/2 วิเคราะห์ความแตกต่าง ของกระบวนการการ</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด</p> <p>3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ ทักษะชีวิต</p>	<p>การเปลี่ยนแปลงใน ชั้นเรียน โรงเรียน และ ชุมชน เป็นผลจากการ ตัดสินใจของบุคคลและ กลุ่มคน โดยวิธีการออก เสียงโดยตรงและตัวแทน ออกเสียง นอกจากนี้ สมาชิกในชุมชนต้องมี บทบาทหน้าที่ในการเข้า ร่วมกิจกรรมตาม กระบวนการประชาธิปไตย การศึกษาประเพณีและ วัฒนธรรมในครอบครัว ท้องถิ่น การดำเนินชีวิต ของผู้คนที่หลากหลายใน แต่ละวัฒนธรรม เห็นความสำคัญของ วันหยุด ราชการ ตลอดจน ประเพณีและผลงานของ บุคคลที่ทำประโยชน์ให้กับ ท้องถิ่น และคุณค่าของการ ทำความดีเยี่ยมเป็น ประโยชน์ต่อการดำเนิน</p>	20

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>ตัดสินใจในชั้นเรียน/ โรงเรียนและชุมชน โดย วิธีการออกเสียงโดยตรง และการเลือกตัวแทน ออกเสียง</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 2.1 ป.3/1 สรุปประโยชน์และปฏิบัติ ตนตามประเพณีและ วัฒนธรรมในครอบครัว และท้องถิ่น</p> <p>มฐ. ส 2.2 ป.3/3 ยกตัวอย่างการ เปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน โรงเรียน และชุมชนที่ เป็นผลจากการตัดสินใจ ของบุคคลและกลุ่ม</p>		ชีวิตและการอยู่ร่วมกันใน สังคม	
หน่วย การเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ใกล้ตัว	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ส 3.1 ป.3/1 จำแนกความต้องการ และความจำเป็นในการ ใช้สินค้าและบริการใน การดำรงชีวิต</p> <p>มฐ. ส 3.1 ป.3/3 อธิบายได้ว่าทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดมีผลต่อการ ผลิตและบริการ และบริโภคสินค้า และบริการ</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 3 ความสามารถ ในการ แก้ปัญหา</p> <p>3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ ทักษะชีวิต</p>	<p>สินค้าและบริการที่ ตอบสนองความต้องการ ของมนุษย์มีอยู่หลาย ประเภท ซึ่งจะต้องรู้หลัก การเลือกซื้อสินค้าและ บริการที่จำเป็นก่อน ตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า ประชาชนทุกคนต้องรู้จัก วางแผนการใช้จ่ายเงินของ ตน และมีหน้าที่เสียภาษี ให้แก่รัฐทั้งทางตรงและ ทางอ้อม เพื่อรัฐจะได้นำมา</p>	20

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>มฐ. ส 3.2 ป.3/1 บอกสินค้าและบริการที่รัฐจัดหาและให้บริการแก่ประชาชน</p> <p>มฐ. ส 3.2 ป.3/2 บอกความสำคัญของภาษีและบทบาทของประชาชนในการเสียภาษี</p> <p>มฐ. ส 3.2 ป.3/3 อธิบายเหตุผลการแข่งขันทางการค้าที่มีผลทำให้ราคาสินค้าลดลง</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 3.1 ป.3/2 วิเคราะห์การใช้จ่ายของตนเอง</p>		เป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศ ทรัพยากรที่เรานำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการมีอยู่อย่างจำกัด การแข่งขันทางการค้ามีผลทำให้ราคาสินค้าลดลง	
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 รอบรู้ ภูมิศาสตร์	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ส 5.1 ป.3/1 สำรวจข้อมูลทางภูมิศาสตร์ในโรงเรียนและชุมชนโดยใช้แผนผังแผนที่ และรูปถ่าย เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ระยะ ทิศทาง</p> <p>มฐ. ส 5.2 ป.3/1 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมของชุมชนในอดีตกับปัจจุบัน</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p> <p>3) สมรรถนะที่ 5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี</p>	แผนที่ แผนผัง และรูปถ่ายมีความสำคัญในการใช้หาข้อมูลทางภูมิศาสตร์ในชุมชน แสดงที่ตั้งของสถานที่สำคัญในบริเวณโรงเรียนและชุมชน สภาพแวดล้อมในชุมชนจากอดีตถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลง ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพกับลักษณะทางสังคมของชุมชน รวมถึงการพึ่งพาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร	20

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>มฐ. ส 5.2 ป.3/2 อธิบายการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในการสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และการประกอบอาชีพ</p> <p>มฐ. ส 5.2 ป.3/3 อธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดมลพิษโดยมนุษย์</p> <p>มฐ. ส 5.2 ป.3/4 อธิบายความแตกต่างของลักษณะเมืองและชนบท</p> <p>มฐ. ส 5.2 ป.3/5 อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางกายภาพกับการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>มฐ. ส 5.1 ป.3/2 วาดแผนผังเพื่อแสดงตำแหน่งที่ตั้งของสถานที่สำคัญในบริเวณโรงเรียนและชุมชน</p> <p>มฐ. ส 5.2 ป.3/6 มีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน</p>		<p>ธรรมชาติในการสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และการประกอบอาชีพ ความแตกต่างกันของเมืองและชนบท กิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ ส่งผลให้เกิดมลพิษ ดังนั้นทุกคนจึงควรมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม</p>	